

A Kúria

mint másodfokú bíróság

v é g z é s e

Az ügy száma: Kf.VI.39.066/2020/5.

A tanács tagjai: dr. Fekete Ildikó a tanács elnöke

dr. Remes Gábor előadó bíró

dr. Mohay György bíró

A felperes: Felperes1

cím1

A felperes képviselője: Hevesi és Társa Ügyvédi Iroda

ügyintéző: ügyvéd1

(1028 Budapest, Kolozsvár u. 34.)

Az alperes: Alperes1

cím2

Az alperes képviselője: ügyvéd2

cím3

A per tárgya: kamarai ügyben hozott FB-11/2018. számú határozat,

mint közigazgatási cselekmény jogszerűségének vizsgálata

A fellebbezett határozat: a Fővárosi Törvényszék 102.K.700.512/2019/19. számú ítélete

A fellebbezést benyújtó fél: az alperes (20. sorszám alatt)

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 102.K.700.512/2019/19. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] név1 panaszos gyermekét a felperes igazságügyi pszichológus szakértői vizsgálatra idézte. Az idézés 2017. október 3-án kelt. A panaszos a közhiteles szakértői nyilvántartást megtekintve észlelte, hogy ebben az időpontban a felperes kamarai tagsága felfüggesztés hatálya alatt állt. név1 ezzel kapcsolatos panaszát az Igazságügyi Minisztérium továbbította az alperesnek, egyúttal azt is közölte, hogy a felperes a szakértői igazolványát a minisztérium, mint névjegyzéket vezető hatóság számára nem adta át.

[2] A panasz alapján az alperes fegyelmi eljárást rendelt el, amelynek eredményeként a 2019. október 1-jén kelt, keresettel támadott határozatával megállapította, hogy a felperes fegyelmi vétséget követett el, mert a kamarai tagsága 2017. augusztus 14-étől október 13-áig tartó felfüggesztésének ideje alatt igazságügyi szakértői tevékenységet végzett, a hatóságnak át nem adott kirendelés alapján idézett szakértői vizsgálatra személyt, valamint nem adta le a szakértői igazolványát a névjegyzéket vezető hatóságnak. Mindezek miatt a felperes kamarai tagságát 6 hónapra felfüggesztette.

[3] Határozatát az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (Szaktv.) 14. § b) pontjára és 69. § (6) bekezdésére alapította. A határozat indokolásában rögzítette, hogy a felperes kamarai tagságát egy 2017. augusztus 14-én jogerős határozattal függesztették fel 6 hónapra, amely időtartamot utóbb 2 hónapra módosítottak. Így a felperes kamarai tagsága felfüggesztésének időtartama 2017. augusztus 14-étől 2017. október 13-áig tartott. Kiemelte, hogy a felperes a kamarai tagsága felfüggesztéséről rendelkező határozat kézhezvételétől számított nyolc napon belül köteles lett volna a folyamatban lévő ügyeinek iratait a hatóságnak, illetve a megbízónak átadni. Súlyosító körülményként értékelte, hogy a felperes az igazságügyi szakértői igazolványát sem adta le a névjegyzéket vezető hatóságnak. Enyhítő körülményként vette figyelembe, hogy a felperes a fegyelmi tárgyaláson három olyan határozatot adott át, amelyek felmentik a munkavégzés alól.

[4] A 2018. október 31-én tartott fegyelmi tárgyaláson az alperes eljáró fegyelmi tanácsának elnöke a következőképpen nyilatkozott: „Az elején Ön említette, hogy akkor az IM-hez nem adta le az igazolványt, ez nem szép dolog, ez törvényileg elő van írva, hogy kötelezettség. De nekünk ehhez semmi közünk. Azt az Igazságügyi Minisztérium majd vagy rendezi vagy nem. Most a fegyelmi tanácsnak ez nem vizsgálat tárgya.”

A keresetlevél és a védirat

[5] A felperes keresetében az alperesi határozat megsemmisítését, másodsorban annak megváltoztatását és enyhébb fegyelmi büntetés kiszabását kérte.

[6] Álláspontja szerint az alperes korábbi fegyelmi döntései ellentmondásosak, követhetetlenek, értelmezhetetlenek voltak. Az első, kamarai tagság felfüggesztéséről szóló határozatát az alperes – kizárási ok felmerülése miatt – visszavonta, így az, nézete szerint, nem képezheti a jelen eljárás tárgyául szolgáló újabb fegyelmi vétség alapját. A visszavonást követően új, a jövőre vonatkozó határozat meghozatala lett volna jogszerű, a felfüggesztés kezdő időpontja nem számítható a visszavont, így szerinte semmis, nem létező határozat jogerőre emelkedésének napjától. Hangoztatta ugyanakkor, hogy a korábbi felfüggesztési időtartam beszámításával az alperes is elismerte, miszerint ezen idő alatt szakértői tevékenységet nem végzett, hiszen ezt az időtartamot alkalmasnak ítélte a beszámításra. A jogbiztonság követelményével ellentétesnek tartotta, ha egy jogszerű magatartást visszamenőlegesen minősítenek jogellenesnek. Továbbra is állította, hogy 2017. augusztus eleje és november vége között érdemi szakértői tevékenységet nem végzett. Kifogásolta a fegyelmi büntetés típusának és mértékének meghatározását is, mert az álláspontja szerint nem felel meg a fokozatosság és az arányosság követelményének.

[7] A per tárgyalásán hivatkozott a 2018. október 31-én tartott fegyelmi tárgyalás jegyzőkönyvében foglaltakra azzal, hogy bár az eljáró fegyelmi tanács elnökének tájékoztatása szerint az alperes a szakértői igazolvány le nem adásának a kérdését a vizsgálatból kirekesztette, a határozat ezt mégis a felperes terhére róttá. Sérelmezte, hogy emiatt e körben a megelőző eljárás során érdemi védekezést nem tudott előterjeszteni.

[8] Az alperes védiratában fenntartotta a határozatában foglaltakat, mert álláspontja szerint döntése megalapozott és jogszerű.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[9] Az elsőfokú bíróság a 2020. március 12-én kelt ítéletével az alperes határozatát hatályon kívül helyezte és az alperest új eljárásra kötelezte.

[10] Indokolása szerint a közhiteles szakértői névjegyzék adatairól az alperes hatósági igazolást csatolt, amely alapján a jogalap lényegében nem volt vitatható. Ugyanakkor, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének felhívása mellett kiemelte, hogy nem egyeztethető össze a tisztességes hatósági eljárás követelményével, ha az alperes akár tévesen is, de arról tájékoztatja a felperest, hogy a szakértői igazolvány leadásának elmulasztása nem képezi a vizsgálat tárgyát, ezzel a szabályszegés technikai jellegét sugallja, majd mégis szankcionál e jogsértés miatt is. Az Alkotmánybíróság 3223/2018. (VII. 2.) AB határozatában foglaltakra

utalással kiemelte, hogy a tisztességes hatósági eljárás követelménye garanciális jellegű. Az alperes téves tájékoztatásával elzárta a felperest annak lehetőségétől, hogy a szakértői igazolvány leadásával kapcsolatos jogsértéssel összefüggésben érdemi védekezését előadja. Ez az alperesi jogszabálysértés megítélése szerint a bírósági eljárásban nyilvánvalóan nem volt orvosolható. E jogszabálysértés az elsőfokú bíróság megítélése szerint önmagában az egész határozat hatályon kívül helyezését kellett, hogy eredményezze, függetlenül attól, hogy a határozat egyéb megállapításai a közhiteles nyilvántartás adatain alapuló olyan megállapítások, amelyeket a felperes alappal cáfolni nem tudott, tehát az egyéb, hivatkozott jogszabálysértések tekintetében a kereset nem lehetett alapos. A tisztességes hatósági eljárás követelményének sérelmét így is megállapíthatónak tartotta, s rögzítette, hogy emiatt az alperesnek az igazolvány leadási körben a fegyelmi tárgyalását meg kell ismételnie, helyes tájékoztatással, az eljárásba be kell vonnia ezt a körülményt, biztosítani kell a védekezés lehetőségét, majd ezt követően az arányos szankció megállapítását újra el kell végezni.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[11] Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása mellett a kereset elutasítását kérte. Perköltséget igényelt, de azt – költségjegyzék előterjesztése útján – nem számította fel.

[12] Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítélete nem felel meg a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 2. § (1) bekezdésében foglaltaknak. A Kp. céljából, a keresetet elutasító, illetve az annak helyt adó ítéletre vonatkozó szabályokból az következik, hogy a bíróságnak érdemben kell eldöntenie a jogvitát minden olyan esetben, ahol ez lehetséges. A jelen perben is a törvényszéknek az anyagi jogi kérdések vizsgálatába kellett volna bocsátkoznia és érdemben döntenie. Az anyagi jogi kérdések vizsgálata hiányában még az a kérdés sem volt megválaszolható, hogy a megállapított eljárási jogszabálysértés kihatott-e az ügy érdemére. Nézete szerint a közigazgatási eljárás megismétlése nem szolgálja a felperes jogvédelmét. Elismerte, hogy a megelőző eljárásban téves tájékoztatást adott a felperesnek, azonban álláspontja szerint a perben nem lett volna akadálya annak, hogy a felperes a szakértői igazolvány leadásának elmulasztásával kapcsolatos érvelését előterjessze. Amint az elsőfokú bíróság is megállapította az ítéletében, a felperes a közhiteles nyilvántartás adataival szemben eredményes ellenbizonyítással sem a megelőző eljárásban, sem a perben nem élt. Sérelmezte azt is, hogy az ítélet nem tartalmaz konkrét utasításokat a megismételt eljárásra, a rendelkező rész alapján a teljes megelőző eljárást meg kellene ismételni, miközben az indokolásból az következik, hogy a tényállás bizonyított.

[13] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte. Perköltséget igényelt, de azt – költségjegyzék előterjesztése útján – nem számította fel.

[14] Hangsúlyozta, hogy az alperestől kifejezetten azt a tájékoztatást kapta, miszerint a szakértői igazolvány leadásának elmaradása nem tárgya az eljárásnak. Ezért nem tett e körben nyilatkozatot, ezért nem gyakorolta a védekezéshez való jogát. Ezt követően azonban az alperes az igazolvány leadásának elmaradását mégis figyelembe vette és értékelte a határozatában. A súlyos eljárási hiba pedig a felfüggesztés időtartamára is kihatással volt. Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes téves tájékoztatása következtében a védekezéshez való joga súlyosan sérült, amit a perben orvosolni nem lehetett.

A Kúria döntése és jogi indokai

[15] A fellebbezés – az alábbiak szerint – alapos.

[16] A Kúria az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 108. § (1) bekezdése szerint a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között vizsgálta.

[17] Az elsőfokú bíróság a keresetnek helyt adó ítéletét az alperes által adott téves tájékoztatásra, mint eljárási jogszabálysértésre alapította. Ezzel összefüggésben kiemelendő, hogy a Kp. 92. § (1) bekezdés b) pontja alapján a bíróság eljárási jogszabálysértésre alapítottan a határozatot akkor semmisítheti meg (illetve helyezheti hatályon kívül), ha a megelőző eljárás lényeges szabályainak megszegésével okozott jogsérelem a perben nem orvosolható. A 88. § (1) bekezdés c) pontja alapján pedig a bíróságnak a keresetet el kell utasítania, ha olyan eljárási szabályszegés történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt. E törvényi rendelkezésekből következően a bíróságnak az eljárási jogszabálysértésekkel összefüggésben azt kell vizsgálnia, hogy a megsértett eljárási szabály a megelőző eljárás lényeges szabályának minősül-e, az eljárási szabályszegés az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással volt-e, és hogy az okozott jogsérelem a perben orvosolható-e. Helyesen utalt az alperes a fellebbezésében arra, hogy a perbeli esetben az elsőfokú bíróság elmulasztotta az általa megállapított eljárási jogszabálysértés súlyos, az ügy érdemére kiható jellegének vizsgálatát.

[18] A rendelkezésre álló peradatok alapján az kétségtelen, hogy az alperes a felperesnek a 2018. október 31-én tartott fegyelmi tárgyaláson téves tájékoztatást adott arról, hogy az igazságügyi szakértői igazolvány leadásának elmulasztása fegyelmi felelősséget keletkeztethet-e.

[19] Az is kétségtelen, hogy az elsőfokú bíróság által felhívott 3223/2018. (VII. 2.) AB határozatból kiolvashatóan az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő jog az eljárás egészének minőségére vonatkozó, garanciális jellegű követelményt támaszt a hatósággal szemben. Tartalmát tekintve magában foglalja azokat a részjogosítványokat, amelyek az ügyfél részvételi jogainak biztosítása megkövetel. Összetevői közé tartozik egyebek mellett a nyilatkozattétel, és a szankció-megállapítással végződő közigazgatási eljárásokban a hatékony védekezéshez való jog.

[20] Rámutat a Kúria, hogy a tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő jog, mint alapjog sérelme a hatóság téves tájékoztatása miatt abban az esetben valósulhat meg, ha a téves tájékoztatás miatt az ügyfelet az alapjoga részjogosítványainak gyakorlásában kimutatható, igazolható hátrány érte. Éppen ezért a közigazgatási ügyekben eljáró bíróságnak a perrendi szabályok korlátai között értékelnie kell, hogy a hatóság működési körében felmerülő okra visszavezethető módon lehetetlenné vált-e vagy jelentősen elnehezült-e a felperes számára a nyilatkozattételhez, illetve a hatékony védekezéshez való jog gyakorlása.

[21] A konkrét ügyben az elsőfokú bíróság a felperes hatékony védekezéshez való jogának és azon keresztül a tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő jogának sérelmét mindössze a fegyelmi tárgyalásról készült jegyzőkönyv egyetlen, kiragadott mondatára hivatkozva állapította meg, azt a közigazgatási iratok tartalmával – így különösen az alperes által adott egyéb tájékoztatásokkal, illetve a felperes nyilatkozataival – és a felek perbeli előadásaival nem vetette össze. A felperes kereseti kérelmét alapul véve nem mutatta be, hogy a kifogásolt tájékoztatás – az eljárás egyéb adataival is összevetve – miként lehetetlenítette, illetve mennyiben nehezítette el a felperes számára a védekezést. Ennek hiányában pedig nem is kerülhetett abba a helyzetbe, hogy megalapozottan állást foglalhasson az adott, téves

tájékoztatás, mint hivatkozott eljárási jogszabálysértés súlyos, az ügy érdemére kiható jellegéről.

[22] Továbbmenően, az alperes fellebbezése abból a szempontból is alapos volt, hogy a Kp. alapvető rendelkezéseiből, szabályozási rendszeréből következően a bíróságnak a közigazgatási perbe vitt jogvita mielőbbi érdemi rendezésére, végleges lezárására kell törekednie. A bíróság feladata és felelőssége, hogy a közigazgatási perjog szabályai szerint orvosolja az esetleges hatósági jogsértéseket. Egyéb törvényes lehetőség hiányában rendelkezhet a közigazgatási cselekmény megsemmisítéséről (hatályon kívül helyezéséről) és a közigazgatási szerv új eljárásra kötelezéséről.

[23] Jelen esetben az elsőfokú bíróság sommás indokolása szerint a megállapított eljárási jogszabálysértés a perben nyilvánvalóan nem volt orvosolható. A Kúria számára ugyanakkor csupán az volt nyilvánvaló, hogy a felperesnek a bírósági eljárásban is lehetősége volt a szakértői igazolvány leadásának elmulasztásával kapcsolatban a terhére rótt jogsértéssel összefüggő álláspontjának kifejtésére, amely körülményt az elsőfokú bíróság egyáltalán nem vett figyelembe.

[24] Végül, arra is alappal hivatkozott az alperes a fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság megismételt eljárás lefolytatására vonatkozó iránymutatása – a Kp. 86. § (4) bekezdésében foglaltak ellenére – nem ad határozott, a megállapított jogsértés orvoslásának valamennyi lényeges pontjára kiterjedő eligazítást a hatóság számára. Amennyiben ugyanis a bíróság megítélése szerint a jogszabálysértés másként nem, kizárólag a közigazgatási szerv eljárásának megismétlésével orvosolható, akkor az ítéletében részletes útmutatással kell ellátnia a közigazgatási szervet az orvoslás módját illetően.

[25] Az elsőfokú bíróság iránymutatása ennek a követelménynek nem felel meg. Egyfelől ugyanis túlzottan általános, és nem igazítja el az alperest abban, hogy mely eljárási cselekményeket és miként kellene elvégeznie a jogsérelem orvoslása érdekében. Másfelől, bár az elsőfokú bíróság eljárási okból a határozat hatályon kívül helyezéséről döntött és új eljárást rendelt el, mégis az ítéletében (további, részletes indokolás nélkül) a határozat egyéb megállapításainak megalapozottságáról, a kereset alaptalan voltáról is állást foglalt. Tekintettel arra, hogy a megismételt eljárásban a bíróság határozatának rendelkező része és indokolása is köti az eljáró közigazgatási szervet (Kp. 97. § (4) bek.), az elsőfokú bíróság ítélete idő előtt, szükségtelenül korlátozná a megismételt eljárás mozgásterét.

[26] Összességében, az elsőfokú bíróság az eljárás lényeges szabályait szegte meg akkor, amikor az alperes által adott téves tájékoztatásra, mint eljárási jogszabálysértésre alapítottan, a törvény szerint szükséges további, részletes vizsgálódás nélkül a keresetnek helyt adott. Ez a per mikénti eldöntését meghatározó eljárási hiba a másodfokú eljárásban az elsőfokú bíróság hatáskörének elvonása nélkül nem lett volna orvosolható, ugyanis ezekben a kérdésekben, valamint a további kereseti hivatkozásokról először az elsőfokú bíróságnak kell érdemben ítéletet mondania.

[27] Minderre tekintettel a Kúria a Kp. 110. § (2) bekezdésének megfelelően az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[28] A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak ismételten meg kell vizsgálnia a felperes kereseti hivatkozásait, és a kereseti kérelemhez kötöttség, illetve a keresetváltoztatás szabályait is szem előtt tartva újból állást kell foglalnia a támadott határozat jogszerűségéről. Önmagában eljárási jogszabálysértés miatt csak akkor van helye megsemmisítésnek (hatályon kívül helyezésnek), ha a megsértett eljárási szabály a megelőző eljárás lényeges szabályának minősül, az eljárási szabályszegés az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással volt, és ha az okozott jogsérelem a perben nem orvosolható.

A döntés elvi tartalma

[29] *Önmagában eljárási jogszabálysértés miatt csak akkor van helye a közigazgatási cselekmény megsemmisítésének (hatályon kívül helyezésének), ha a megsértett eljárási szabály a megelőző eljárás lényeges szabályának minősül, az eljárási szabályszegés az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatással volt, és ha az okozott jogsérelem a perben nem orvosolható.*

Záró rész

[30] Tárgyalás tartását a peres felek nem kérték, ezért a Kúria a fellebbezést a Kp. 107. § (1) bekezdésére figyelemmel tárgyaláson kívül bírálta el.

[31] A peres felek a másodfokú eljárásban költséget igényeltek ugyan, azonban annak költségjegyzék előterjesztése útján történő felszámítását elmulasztották, ezért e körben a Kúriának a Kp. 35. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 81. és 82. §-aira, valamint a Kp. 110. § (3) bekezdésére figyelemmel döntenie nem kellett.

[32] A Kúria által hozott határozat ellen felülvizsgálatnak a Kp. 116. § d) pontja alapján nincs helye.

Budapest, 2020. június 3.

dr. Fekete Ildikó s.k. a tanács elnöke, dr. Remes Gábor s.k. előadó bíró, dr. Mohay György s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő